

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

BÙI THỊ HỒNG

**KHAI THÁC NGHỆ THUẬT TRONG TRANH KHẮC GỖ
PHONG CẢNH CỦA HỌA SĨ UTAGAWA HIROSHIGE VÀO
DẠY HỌC MĨ THUẬT TẠI TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
XUÂN ĐỈNH, HÀ NỘI**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC BỘ MÔN MĨ THUẬT
KHÓA: 10 (2020-2022)**

Hà Nội, 2023

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: TS. Đào Thị Thúy Anh

Phản biện 1: PGS.TS Quách Thị Ngọc An

Phản biện 2: TS. Hồ Trọng Minh

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ tại
Trường ĐHSPT Nghệ thuật Trung ương
vào ngày 31 tháng 3 năm 2023

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSPT Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Mĩ thuật ra đời từ rất sớm, cùng với đó là sự ra đời của đồ họa và dần phát triển theo thời gian. Phát triển nhất là ở các nước như: Nhật Bản, Trung Quốc, Việt Nam. Tranh khắc gỗ Nhật Bản được phát triển từ lâu đời và rục rờ vào thế kỷ 17 đến thế kỷ 19. Trong đó có họa sĩ Utagawa Hiroshige là bậc thầy vĩ đại tạo nên móng cho kĩ thuật khắc gỗ Nhật Bản với hàng chục ngàn bức tranh in với màu sắc tươi sáng, đường nét tinh tú, uyển chuyển... đã làm dấy lên ở Châu Âu niềm đam mê cuồng nhiệt với nghệ thuật tranh khắc gỗ Nhật Bản.

Bổ sung kiến thức kĩ thuật thế giới, phát huy tính sáng tạo, thúc đẩy niềm đam mê của học sinh, giúp các em nắm bắt được những hình ảnh đẹp ở thế giới thiên nhiên đầy màu sắc xung quanh, biết yêu thiên nhiên, đất nước.

Tranh của Utagawa Hiroshige chưa được vận dụng dạy học cho học sinh Trung học cơ sở. Chính vì thế học viên đã chọn đề tài : *“Khai thác nghệ thuật trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học Mĩ thuật tại trường Trung học cơ sở Xuân Đình, Hà Nội”* cho luận văn thạc sĩ Lý luận và phương pháp dạy học bộ môn Mĩ thuật.

2. Lịch sử nghiên cứu

Từ trước tới nay có nhiều công trình, bài viết nghiên cứu về nghệ thuật đồ họa hoặc các công trình nghiên cứu về giải pháp phát huy sáng kiến, đổi mới phương pháp dạy học kĩ thuật trên cơ sở định hướng học tập, phát huy những giá trị tạo hình từ nghiên cứu phong cách các họa sĩ. Trong phạm vi luận văn của mình học viên xin phép được thống kê một số tài liệu nghiên cứu có liên quan đến chủ đề học viên lựa chọn như sau:

2.1. Các công trình nghiên cứu về nghệ thuật tranh khắc gỗ

Melanie Trede (2015), *Hiroshige – One Hundred Famous Views of Edo*, Taschen Publisher, Germany [47].

Matthi Forrer (2017), *Hiroshige*, Prestel Publisher, Germany [48]

Cristina Benrna, Eric Thomsen (2020), *Hiroshige- 53 Stations of Tokaido*, Missy Clan Publisher, Eangland [42].

Hoàng Công Luận, Lưu Yên (2003), *Hội họa cổ Trung Hoa - Nhật Bản*, Nxb Mĩ thuật, Hà Nội [23].

Phạm Quang Vinh (9/2004), *Hiroshige*, Nxb Kim Đồng [39].

Phạm Thị Chinh (2010), *Lịch sử Mĩ thuật Thế giới*, Nxb Đại học Sư phạm [13].

Gian Carlo Calza (2019), *Hiroshige*, Skira Publisher, Japan [43].

Phạm Lê Huy (dịch) (2021), *Hokusai*, Nxb Dân Trí [20]. .

Luận văn: *Tranh khắc gỗ của họa sĩ Katsushika Hokusai vận dụng vào dạy học môn sáng tác thiết kế 3, khoa thiết kế đồ họa trường Đại học sư phạm nghệ thuật TW* [27] của Nguyễn Hữu Quyền khóa 2 ngành LL & PPDH bộ môn Mĩ thuật.

2.2. Các công trình về phương pháp dạy học Mĩ thuật

Nguyễn Thu Tuấn (2017), *Phương pháp dạy học Mĩ thuật*, Nxb Đại học sư phạm, Hà Nội [31].

Nguyễn Quốc Toàn (2012), *Giáo trình Mĩ thuật và phương pháp dạy học Mĩ thuật*, Nxb Đại học Sư phạm [29].

Ngô Bá Công (2009), *Giáo trình mĩ thuật cơ bản*, Nxb Đại học Sư Phạm [6].

Bộ giáo dục và đào tạo, *Giáo dục học đại cương*, Nxb Giáo dục [2].

Trần Đình Châu và đồng sự (2012), *Xây dựng mô hình trường THCS tổ chức các hoạt động đổi mới phương pháp dạy học*, Nxb Hà Nội [9].

Trần Đình Châu, Phùng Khắc Bình (chủ biên) (2012), *Hướng dẫn tự học tích cực trong một số môn học cho học sinh THCS*, Nxb Hà Nội [8].

Trần Kiều, Trần Đình Châu (2012), *Đổi mới công tác đánh giá về kết quả học tập của học sinh trường Trung học cơ sở*, Nxb Giáo dục Việt Nam [17].

Trần Đình Châu (2012), *Đổi mới phương pháp dạy học và sáng tạo với bản đồ tư duy*, Nxb Giáo dục Việt Nam [7].

Qua quá trình tham khảo, nghiên cứu những công trình trên học viên nhận thức được đó là những tài liệu tham khảo cần thiết và có giá trị, giúp học viên có cách tiếp cận đúng hơn với đề tài. Tuy vậy các công trình nghiên cứu trên đều chưa đề cập đến đối tượng nghiên cứu của đề tài là khai thác nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học vẽ tranh theo đề tài trong trường THCS nên học viên mạnh dạn lựa chọn đề tài này với hướng cứu riêng không trùng lặp.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu về yếu tố tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh của Utagawa Hiroshige.

Đưa ra một số giải pháp vận dụng nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh của Hiroshige vào giảng dạy nhằm nâng cao chất lượng dạy học, nâng cao tính thẩm mỹ, khả năng cảm thụ nghệ thuật, khả năng tạo hình cho học sinh THCS.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Trình bày cơ sở lý luận và thực tiễn về vận dụng nghệ thuật tranh khắc gỗ Nhật Bản của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học Mĩ thuật tại trường THCS Xuân Đình

- Nghiên cứu về nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh của Hiroshige và thực trạng dạy học tại trường THCS Xuân Đình.

- Vận dụng nghệ thuật trong tranh khắc gỗ phong cảnh của Hiroshige vào dạy học Mĩ thuật cho học sinh lớp 8, 9 tại trường THCS Xuân Đỉnh

- Thực nghiệm sư phạm.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

- Ngôn ngữ nghệ thuật, tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Nhật Bản Hiroshige.

- Nghiên cứu phương pháp, hình thức để đưa những giá trị nghệ thuật trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học Mĩ thuật tại trường THCS.

- Trường THCS Xuân Đỉnh quận Bắc Từ Liêm thành phố Hà Nội.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi nội dung: Tranh khắc gỗ phong cảnh tiêu biểu của họa sĩ Utagawa Hiroshige để vận dụng vào dạy học Mĩ thuật.

- Phạm vi địa điểm: Trường THCS Xuân Đỉnh quận Bắc Từ Liêm, Hà Nội.

- Phạm vi thời gian: Năm 2020 - 2021

- Phạm vi vận dụng: Học sinh khối 9 của trường THCS Xuân Đỉnh.

5. Phương pháp nghiên cứu

Để nghiên cứu và vận dụng đề tài này, em đã sử dụng một số phương pháp sau:

- Phương pháp thu thập tài liệu: Thu thập, xử lý tài liệu, sách, tạp chí liên quan đến đề tài.

- Phương pháp phân tích, so sánh: khai thác các giá trị ngôn ngữ tạo hình biểu đạt trong tranh họa sĩ Hiroshige từ đó so sánh với tư duy tạo hình của các họa sĩ hiện đại, tìm ra những yếu tố có thể khai thác để ứng dụng vào thực tiễn dạy học mĩ thuật cho học sinh THCS.

- Phương pháp tiến hành thực nghiệm: Dạy thực nghiệm và tiến hành khảo sát, đo lường kết quả từ các nhóm, các lớp đối chứng, lớp thực nghiệm, từ đó phân tích những hạn chế và kết quả đạt được của quá trình thực nghiệm nhằm nâng cao chất lượng dạy học mỹ thuật tại THCS Xuân Đình.

6. Đóng góp của luận văn

Luận văn này là một công trình nghiên cứu, tìm hiểu những giá trị nghệ thuật tạo hình đặc sắc trong tranh khắc gỗ của Hiroshige và biện pháp vận dụng vào dạy học nhằm nâng cao tính thẩm mỹ, năng lực sáng tạo, cảm thụ nghệ thuật của các em học sinh.

Làm tư liệu tham khảo cho giáo viên mỹ thuật.

7. Cấu trúc luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục thì luận văn được chia ra làm 3 chương.

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực tiễn của đề tài.

Chương 2: Nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh của Utagawa Hiroshige và biện pháp vận dụng vào dạy học Mỹ thuật tại trường THCS Xuân Đình.

Chương 3: Thực nghiệm sư phạm.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA ĐỀ TÀI

1.1. Một số khái niệm

1.1.1. Khái niệm dạy học .

1.1.2. Phương pháp dạy học tích cực

1.1.3. Khái niệm mỹ thuật

1.1.4. Phương pháp dạy học mỹ thuật

1.1.5. Khái niệm ngôn ngữ tạo hình

1.1.6. Khái niệm tranh khắc gỗ

1.2. Một số vấn đề cơ bản của mục tiêu chương trình dạy học mỹ thuật 2018 theo định hướng phát triển năng lực học sinh

Chương trình giáo dục mới dạy học mỹ thuật 2018 theo định hướng phát triển năng lực học sinh là đảm bảo phát triển những phẩm chất, năng lực của học sinh, nội dung giáo dục những kiến thức thiết thực, cơ bản và hài hòa để các em học sinh phát triển toàn diện cả về trí, đức, thể, mỹ, luôn chú trọng thực hành và vận dụng kiến thức để giải quyết những vấn đề trong đời sống và trong học tập, tích hợp cao ở các lớp học dưới và phân hóa dần lên các lớp học cao hơn, nhằm hình thành và phát triển cho học sinh những năng lực cốt lõi.

1.2.1. Mục tiêu giáo dục mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực

Trong chương trình giáo dục phổ thông thì môn Mỹ thuật là môn học giáo dục nghệ thuật cho HS, giúp các em HS hình thành, phát triển và nâng cao năng lực thẩm mỹ, cảm thụ nghệ thuật, hình thành nhân cách, phát triển toàn diện, có ý thức kế thừa và phát huy truyền thống dân tộc, yêu nước, thông qua những kiến thức cốt lõi và kỹ năng cơ bản trong lĩnh vực nghệ thuật phát hiện, bồi dưỡng năng khiếu, định hướng nghề nghiệp cho các em học sinh khi kết thúc cấp học.

1.2.2. Phương pháp giáo dục Mỹ thuật theo định hướng phát triển năng lực học sinh

Có nhiều những phương pháp dạy học tích cực điển hình như: Phương pháp dạy học theo dự án; phương pháp dạy học tích

cực theo nhóm; phương pháp trò chơi; phương pháp tự giải quyết vấn đề; phương pháp nghiên cứu điển hình; phương pháp dạy học theo góc; phương pháp đóng vai. Phụ thuộc vào đặc thù của từng bài học, từng chủ đề mà GV sẽ linh động sử dụng những phương pháp khác nhau cho phù hợp với từng đối tượng HS, từng bài học cụ thể để có thể phát huy được hết năng lực của HS.

1.3. Khái quát chung về tranh khắc gỗ Nhật Bản và họa sĩ Utagawa Hiroshige

1.3.1. Khái quát chung về tranh khắc gỗ Nhật Bản

Tranh khắc gỗ ở Nhật Bản là một hình thức nghệ thuật đặc biệt phát triển từ lâu đời, phổ biến dưới triều đại Mạc Phủ Tokugawa (1192-1868), và phát triển rực rỡ vào thế kỉ 17 đến thế kỉ 19, xoay quanh các chủ đề như: Phòng trà, nhà hát, diễn viên, kĩ nữ sau đó chuyển đến phong cảnh, hoa lá, chim muông và đạt nhiều thành tựu lớn, ảnh hưởng đến các họa sĩ Châu Âu như: Monet, Van Gogh, Whistler...

1.3.2. Khái quát chung về cuộc đời và sự nghiệp của họa sĩ Utagawa Hiroshige

Họa sĩ Utagawa Hiroshige sinh vào năm thứ 9 của Kansei (1797) và mất ngày 06 tháng 9 năm 1858 (12 tháng 10 năm 1858), ông là một nghệ sĩ Ukiyo-e thời Edo. Tên khai sinh của ông là Shigeemon Ando. Còn được gọi là Shigeemon, Tetsuzo hoặc Tokubei, đôi khi còn được gọi là “Ando Hiroshige”.

Ngay từ nhỏ ông đã tỏ ra là một nhân vật có tài năng xuất chúng, khi ông 15 tuổi (1811) ông đã cố gắng bước vào cánh cổng của Utagawa Toyokini đầu tiên, sau đó trở thành một nghệ sĩ Ukiyo-e. Ông được xem là bậc thầy vĩ đại cuối cùng của dòng nghệ thuật này với các bản in khắc gỗ miêu tả phong cảnh có ảnh hưởng đến các họa sĩ phương Tây như Monet và Van Gogh.

Ban đầu, ông bước chân vào lĩnh vực hội họa với những bức vẽ đầu tiên về sách kyōka và tranh diễn viên. Vào năm thứ 3, ông đến Kyoto để đi cùng đoàn rước ngựa vào Mạc phủ Hassaku, những ấn tượng với phong cảnh, con người trên đường đi đã thu hút ông và

ông cho ra đời bộ tranh “53 trạm nghỉ của Tokaido”, ông được đón nhận và tiếp tục trở thành họa sĩ phong cảnh, kể từ đó ông đã cho ra mắt những kiệt tác về phong cảnh và những địa điểm nổi tiếng ở Edo.

Vào năm đầu tiên của Tenpo (1830) ông đổi tên thành Hiroshige Ichiyusai và bắt đầu vẽ các bức tranh về chim và hoa. Vào năm Tenpo thứ 3 (1832) ông chính thức giao lại vị trí đồng tâm và hết lòng vì hội họa.

Những tác phẩm tiêu biểu của ông như: “Năm mươi ba trạm của Tokaido” (1833-1834), “Các trạm bưu điện Tokaido” “Sáu mươi chín trạm của Kisokaido” (1834-1842), “Ba mươi sáu góc nhìn núi Phú Sĩ” (1852-1858),... Những học trò của ông là Hiroshige II tên thật là Chinpei Suzuki, Hiroshige III, Hikokage Utagawa...

Ở những năm tháng cuối đời, Utagawa Hiroshige vẫn thực hiện hàng ngàn bức họa để đáp ứng được nhu cầu của công chúng. Năm 1856 ông đãạo đầu để trở thành một tu sĩ phật giáo và ông đã qua đời vào năm 1858 trong một trận đại dịch tả ở Edo, ông được chôn cất tại một nghĩa địa ở chùa Thiên Tông Togakuji ở phường Andachi, Tokyo ngày nay.

Utagawa Hiroshige đã để lại cả một kho tàng đồ sộ tranh in đậm nét Hiroshige. Trước đó, những năm 1803 đến 1868 chủ đề mà ông thể hiện vẫn là chân dung diễn viên, võ sĩ, kĩ nữ các khu phố đèn đỏ ở thời Edo, sau đó nhờ bộ tranh phong cảnh “36 cảnh núi phú sĩ” của “Hokusai đã khuấy lên phong trào vẽ tranh phong cảnh nên Hiroshige bị cuốn theo. Tranh phong cảnh của Hiroshige nhẹ nhàng, êm đềm, bình yên với những cảnh thiên nhiên thơ mộng, đẹp đẽ của Nhật Bản. Hiroshige luôn quan tâm đến việc diễn tả, thể hiện lại những thời điểm thực tại của tự nhiên và lựa chọn được sự độc đáo trong phối cảnh, cắt cảnh, sử dụng màu sắc.

1.4. Khái quát chung về trường THCS Xuân Đình

1.4.1. Giới thiệu chung về trường THCS Xuân Đình

Trường THCS Xuân Đình tọa lạc ở trên địa bàn tổ dân phố Trung, phường Xuân Đình, quận Bắc Từ Liêm, thành phố Hà Nội.

Khuôn viên trường rợp bóng cây xanh mát, sạch sẽ và khang trang. Trường thành lập vào mùa thu năm 1924 với tên gọi là Trường hướng học Xuân Tảo gồm 3 lớp: Đổng Ấu, Dự Bị và Sơ Đẳng. Trường lúc đó có tất cả 80 học sinh, có 2 phòng học và chữ quốc ngữ được truyền bá ở địa phương từ thời gian này. Phía trước trường là nhà văn cải lương được xây dựng vào năm 1932 có rông châu, hoa văn rất tinh xảo. Hiện nay trong khuôn viên trường vẫn còn giữ lại khu di tích văn bia và ao cảnh làm kỷ niệm truyền thống nhà trường.

Gần 100 năm qua, cùng với sự phát triển đi lên không ngừng của đất nước và sự nỗ lực của tập thể cán bộ giáo viên, các nhà quản lý trường đã có sự thay đổi đáng kể. Năm 2009-2010: Chính phủ tặng bằng khen. Năm 2014-2015 và năm 2012-2022: Phòng giáo dục tặng bằng khen. Các năm 2006-2007, năm 2011-2012, năm 2018-2019: Chủ tịch Ủy ban nhân dân thành phố bằng bằng khen. Năm 2019-2020, năm 2020-2021, năm 2021-2022: nhận Cờ thi đua cấp Thành phố. Năm 2012-2013: nhận Huân chương lao động hạng ba. Năm 2021-2022: nhận Huân chương lao động hạng nhì.

Hiện nay, trường có 49 lớp học, hơn 2000 học sinh bao gồm cả 4 khối. Khối 6 có 15 lớp, khối 7 có 12 lớp, khối 8 và khối 9 mỗi khối có 11 lớp. “Ngoài ra nhà trường còn có các phòng chức năng như: Phòng Hội đồng, phòng Thiết bị đồ dùng, phòng Y tế, phòng Thư viện, phòng Đoàn đội, phòng Truyền thông, phòng Đa chức năng, phòng Thể chất, phòng Thực hành thí nghiệm, phòng Âm nhạc, phòng Mĩ thuật” [50]. Với số lượng học sinh đông, phòng học không đủ nên các khối lớp phải chia ra làm 2 buổi học: Khối 6 và khối 9 học buổi sáng, khối 7 và khối 8 học buổi chiều.

Cùng với việc tăng cường giáo dục đạo đức, nhà trường không ngừng nâng cao chất lượng dạy và học. Trước tiên, là việc đầu tư cơ sở vật chất phục vụ cho giảng dạy và học tập; Nhà trường huy động mọi nguồn lực về tài chính để tự trang bị các thiết bị dạy học hiện đại như: Máy chiếu, máy tính xách tay, đàn oóc - gan, đàn piano, giáo cụ.

Không chỉ chú trọng trong hoạt động dạy học mà các phong trào, các hoạt động khác nhà trường cũng đạt được nhiều thành tích vô cùng đáng tự hào, chi bộ hàng năm bồi dưỡng và kết nạp từ 2 đến 4 Đảng viên mới, liên tục giữ vững danh hiệu “Chi bộ trong sạch vững mạnh xuất sắc”, các thầy cô giáo sinh hoạt cho Chi đoàn nhà trường luôn phát huy sức trẻ, sự sáng tạo cùng tinh thần nhiệt huyết, trách nhiệm, tích cực tham gia vào các hoạt động từ thiện như giúp đỡ, trao quà cho những hộ gia đình có hoàn cảnh khó khăn và các chương trình từ thiện nên Chi đoàn luôn đạt Chi đoàn xuất sắc trên địa bàn phường Xuân Đình.

1.4.2. Đội ngũ giáo viên

Nhà trường có hơn 100 cán bộ quản lý, giáo viên và nhân viên đều đạt trình độ chuẩn, là một trong những trường có quy mô lớn góp phần vào sự nghiệp phát triển giáo dục và đào tạo của thành phố Hà Nội nói chung và quận Bắc Từ Liêm nói riêng. Trình độ cán bộ, giáo viên: Giáo viên trong nhà trường đều có trình độ chuyên môn cao, nghiệp vụ sư phạm vững vàng, có phẩm chất chính trị, tư tưởng đạo đức, tác phong, lối sống theo chuẩn mẫu mực của nhà giáo nhân dân.

Giáo viên trong trường THCS Xuân Đình luôn không học học hỏi, đổi mới phương thức giảng dạy, thực hiện theo chương trình GDPT mới, lấy học sinh làm trung tâm.

Từ năm 2012 đến nay, trường đã có 6 Giáo viên giỏi cấp Thành phố, 33 giáo viên giỏi cấp Quận, 36 chiến sĩ thi đua, 147 sáng kiến kinh nghiệm cấp Quận, 74 sáng kiến kinh nghiệm cấp Thành phố cùng rất nhiều sản phẩm giáo dục dự thi và đạt giải cấp Quốc gia. Bên cạnh các môn văn hóa, môn mỹ thuật đã được trường THCS đặc biệt chú trọng. Năm học 2021 – 2022: Có 1 giáo viên nhận bằng khen cấp thành phố, danh hiệu Người tốt việc tốt cấp thành phố, 3 GV đạt giáo viên giỏi cấp quận, 1 giải nhì cấp quận về bài viết Người tốt việc tốt, 9 Chiến sĩ thi đua cấp cơ sở.

1.4.3. Thực trạng dạy học mỹ thuật tại trường THCS Xuân Đình

Trong quá trình dạy học tại trường THCS Xuân Đình, học viên nhận thấy đa số các em học sinh đều yêu thích bộ môn Mỹ thuật và mong chờ đến tiết học Mỹ thuật, tuy vậy chất lượng, kết quả bài vẽ của các em học sinh chưa thực đồng đều, mặc dù các em học sinh có sự sáng tạo nhưng về đường nét, màu sắc, bố cục còn khá nhiều hạn chế do các em lười vẽ phác thảo hoặc không thường xuyên chuẩn bị đủ các đồ dùng, màu vẽ, giấy vẽ. Khi vẽ tranh, đề tài, bố cục trong tranh của học sinh thường có khi nhỏ hoặc to quá so với khổ giấy, đường nét các em học sinh vẽ còn đều, chưa tạo được không gian, chiều sâu cho tranh. Nhất là về tranh phong cảnh, các em đều rất thích vẽ tranh phong cảnh, tuy nhiên do sinh ra và lớn lên ở thành phố, gia đình và nhà trường đều chưa có điều kiện để các em có dịp trải nghiệm nhiều ở các vùng quê hay đi thực tế tới nhiều nơi có phong cảnh đẹp, không được đi dã ngoại thường xuyên, các em bị bó hẹp trong không gian sinh sống từ nhà đến trường và từ trường về nhà nên hạn chế không ít đến cách nhìn nhận, khả năng sáng tạo, tạo hình có phần hạn chế, hình vẽ, nét vẽ nhiều khi bị trùng lặp và đơn điệu hoặc có khi cứng nhắc, khuôn mẫu.

Phụ huynh học sinh giờ đây đã nhận thức và quan tâm hơn đến việc phát triển thẩm mỹ cho con em mình, chú trọng cho các con phát triển toàn diện thông qua môn học Mỹ thuật và các môn năng khiếu khác bên cạnh học văn hóa. Tuy nhiên, cũng còn nhiều phụ huynh có nhận thức chưa đúng, chưa đủ về môn học, xem môn Mỹ thuật là bộ môn phụ nên chưa đầu tư dụng cụ học tập cũng như thời gian cho các em học sinh, có nhiều em học sinh đến lớp mà thiếu màu, thiếu tẩy, thiếu giấy vẽ... nên chất lượng học tập cũng chưa đạt hiệu quả, ảnh hưởng đến khả năng nhìn nhận, đánh giá, hình thành tư duy sáng tạo thường xuyên và hạn chế tầm nhìn, năng lực thẩm mỹ của các em học sinh.

Dù được các cấp quản lý, Ban giám hiệu nhà trường quan tâm, sát sao đến chất lượng dạy và học bộ môn Mỹ thuật, tuy vậy cơ sở vật chất còn hạn chế, ban giám hiệu nhà trường đã rất chu đáo và

quan tâm đến bộ môn mỹ thuật, đã tạo điều kiện cho các em học sinh đi thực tế, tham quan dã ngoại mỗi năm hai lần để có thể nâng cao kiến thức, sự hiểu biết cho học sinh để các em có thể áp dụng vào học tập, thư giãn. Tuy vậy, bộ môn mỹ thuật ở trường còn hạn chế do quỹ thời gian các con chủ yếu tập trung học đều các môn văn hóa, phụ huynh không phải ai cũng biết và quan tâm đến bộ môn mỹ thuật, vẫn có rất nhiều phụ huynh cho mỹ thuật là môn học phụ nên không quá chú trọng đến việc học tập môn mỹ thuật của các con. Chính vì thế, dù nhà trường đã tạo điều kiện và quan tâm đến bộ môn rất nhiều nhưng vẫn chưa cải thiện được.

Số lượng học sinh trong một lớp còn quá đông nên gây khó khăn cho việc truyền đạt lại kiến thức cho học sinh và tổ chức các hoạt động trải nghiệm phù hợp.

Bước lên cấp THCS học sinh bắt đầu có ý thức và tư duy tạo hình, biết cách sắp xếp bố cục, hình khối, biết quan tâm đến xa gần, đậm nhạt, biết sử dụng màu sắc theo tông theo gam. Bước lên khối lớp 8,9 các em bắt đầu có thiên hướng chuyên sang định hướng nghề nghiệp và đa phần học sinh đều định hướng theo ngành thiết kế đồ họa, thiết kế nội thất nên rất hăng say trong quá trình học tập mỹ thuật tại trường.

Các em học sinh đã biết sử dụng đa dạng các chất liệu trong quá trình dạy học bộ môn mỹ thuật như màu sáp dầu, màu dạ, màu chì, màu acrylic hay đất sét, giấy màu... và đa phần các em nhận thấy việc học mỹ thuật là cần thiết, môn mỹ thuật là môn học nhẹ nhàng, thoải mái, dễ tiếp thu và dễ ứng dụng vào thực tế cuộc sống.

1.4.4. Đặc điểm tâm sinh lý và năng lực sáng tạo của học sinh trường THCS Xuân Đình

Đặc điểm tâm lý: Các em học sinh ở lứa tuổi THCS là thời kỳ quá độ từ tuổi thơ lên tuổi trưởng thành. Ở lứa tuổi này các em học sinh rất nhạy cảm, nếu được định hướng tốt thì các em sẽ có nhận thức đúng đắn, phát huy được tố chất, sau sẽ trở thành một công dân tốt, một cá nhân thành đạt. GV không những dạy học kiến

thức mà còn giáo dục đạo đức, nhân cách như một người bạn đồng hành cùng các em học sinh.

Năng lực sáng tạo của học sinh trường THCS Xuân Đình:
Năng lực sáng tạo của các em học sinh chịu tác động trực tiếp từ môi trường giáo dục trong nhà trường. Trường THCS Xuân Đình luôn tạo điều kiện để học sinh phát triển một cách toàn diện.

Học sinh khối 6 là khối lớp mà các con đang hồn nhiên, đáng yêu nhất so với các khối lớp 7, 8, 9. Các con thể hiện nét vẽ và tư duy ngộ nghĩnh, đồng thời cũng là khối lớp mà giáo viên mỹ thuật dễ dàng tiếp cận và thử nghiệm áp dụng nhiều phương pháp dạy học hiện đại hiệu quả.

Ở lứa tuổi tiểu học thì các em học sinh thường bị thu hút bởi màu sắc sặc sỡ và bố cục, hình khối đang được vẽ một cách ngẫu nhiên theo cảm hứng. Chuyển sang lứa tuổi THCS các em học sinh đã có ý thức, tư duy trong việc sắp đặt bố cục, màu sắc hay chủ đề tranh. Các em học sinh lớp 8 lớp 9 đã có những định hướng nghề nghiệp cho tương lai của mình. Đa phần các em học sinh đều thích vẽ những hình vẽ hoạt hình như Manga, anime, phong cảnh... bằng những nét vẽ, đường định hướng tạo sự uyển chuyển rất đẹp mắt. Chính vì vậy việc vận dụng nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh vào dạy học ở lứa tuổi THCS là cần thiết.

Tiểu kết chương 1

- Đưa ra một số khái niệm liên quan đến luận văn, phân tích ưu điểm và hạn chế khi dạy học mỹ thuật tại trường THCS Xuân Đình.

- Khái quát chung về đặc điểm tranh khắc gỗ Nhật Bản thông qua phong cách sáng tạo của họa sĩ Hiroshige.

→ Tìm ra hướng vận dụng phù hợp cho nội dung chương 2 và chương 3.

Chương 2

NGHỆ THUẬT TẠO HÌNH TRONG TRANH KHẮC GỖ PHONG CẢNH CỦA HỌA SĨ UTAGAWA HIROSHIGE VÀ BIỆN PHÁP VẬN DỤNG VÀO DẠY HỌC MĨ THUẬT TẠI TRƯỜNG THCS XUÂN ĐỈNH

2.1. Nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige

Tranh khắc gỗ của họa sĩ Utagawa Hiroshige gợi cho người xem nhiều cảm xúc về ý tưởng mượn cảnh tả tình đúng như tinh thần “Thần Đạo” của người Nhật Bản “vạn vật hữu linh”, mọi vật đều có linh hồn.

2.1.1. Màu sắc trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige

Màu sắc trong tranh thường lấy màu xanh lam làm chủ đạo, quyện hòa với màu vàng dịu nhẹ điểm xuyết các nét đen huyền bí. Những bức tranh mô tả con người và cảnh sắc trong mưa, dưới tuyết đã tạo nên đặc trưng riêng trong phong cách của họa sĩ Hiroshige và gây được ấn tượng mạnh mẽ, đánh dấu tên tuổi của ông, gây tiếng vang không chỉ ở Nhật Bản mà còn có sức hút vượt đại dương, ảnh hưởng mạnh mẽ tới Vanogh và Monet ở thế kỷ 19.

Với bố cục đậm cùng màu xanh lam và những đường nét tinh tế, Hiroshige đã đưa được chất trữ tình phong phú vào các tác phẩm của mình bằng cách táo bạo nhưng cũng đầy sự tinh tế khi thể hiện bầu trời hay cảnh biển gây mê hoặc người thưởng họa. Sự tinh tế, khéo léo khi sử dụng màu xanh này đã tạo dấu ấn riêng của phong cách Hiroshige Blue.

Để có thể sử dụng màu sắc một cách tinh tế, sống động như vậy, Hiroshige rất có thể đã quan sát, nghiên cứu sự thay đổi màu sắc trong những đám mây thực tế, của những dòng sông, bầu trời một cách thường xuyên để từ đó có thể thực hiện những bản in tranh sống động không lẫn với vật kỳ phong cách của họa sĩ nào cùng thời ở Nhật Bản và trên thế giới.

2.1.2. Đường nét trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige

Tranh của ông không chỉ thể hiện kỹ thuật tạo hình với sự chắc chắn của đường nét, bố cục chặt chẽ mà các nét khắc trong tranh của ông còn có khả năng gợi không gian, gợi hình, gợi khối tinh tế.

Trong tranh của Hiroshige ta thường bắt gặp những đường định hướng ngang, dọc khác nhau một cách lồi cuốn và có hồn. Ở thời kỳ Edo, tranh của các họa sĩ thường có nhiều các khoảng trắng và ít lộn tả được không gian, chiều sâu, nhưng trong tranh của Hiroshige thì lại khác, ông học hỏi được yếu tố tả thực từ các họa sĩ phương Tây, sử dụng các đường nét định hướng để tạo không gian và lộn tả chất, nhìn những bức tranh của ông như những bức ảnh được chụp lại, bắt lại từng khoảnh khắc quý giá.

Nói đến mưa phải nói đến Hiroshige, trong suốt các chuyến đi thực tế, ông đã phản ánh hết những cảnh tượng thực tế vào trong tranh một cách khác biệt nhằm đặc biệt mô tả sự nhạy cảm, nhạy bén của người dân Nhật Bản với mưa, con người và cảnh sắc trong mưa dưới tuyết. Các nhà phê bình nghệ thuật đã cho rằng chưa từng có họa sĩ nào có thể vẽ một bức tranh tả cảnh mưa lộng lẫy như Hiroshige ở mọi thời đại.

2.1.3. Không gian trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige

Hiroshige là họa sĩ xuất sắc vẽ tranh phong cảnh có sự cảm nhận không gian ở mọi góc độ, những bức tranh phong cảnh của ông đều cho chúng ta có cảm giác về chiều sâu không gian chân thực đến từng chi tiết, cái cách mà Hiroshige cắt bố cục, cắt góc như những bức ảnh được chụp ở thời hiện đại, thực sự lồi cuốn, cuốn hút mà không phải ai ở Edo cũng làm được như ông.

Chính những sự sắp đặt bố cục, phối cảnh trong tranh cho ta thấy Hiroshige đã nghiên cứu, quan sát rất kỹ để thể hiện một cách chân thực đến vậy. Từ những năm 1856 đến những năm cuối đời, Hiroshige vẽ phong cảnh Edo theo từng mùa và các bức tranh được tạo ra bằng cách sử dụng bố cục táo bạo, nhìn từ trên xuống với góc rộng, màu sắc sống động được đánh giá cao trên toàn thế giới.

Thông qua việc phân tích những giá trị nghệ thuật tạo hình trong tranh của họa sĩ Utagawa Hiroshige để vận dụng vào dạy học ở một số bài học cụ thể cho học sinh trường THCS Xuân Đình, Hà Nội.

2.2. Vận dụng nghệ thuật tạo hình tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học Mĩ thuật cho học sinh trường THCS Xuân Đình

2.2.1. Phương pháp, kĩ thuật tổ chức hoạt động dạy - học môn Mĩ thuật tại trường THCS

Giáo viên dạy Mĩ thuật phải thường xuyên quan tâm và giáo dục học sinh, hướng tới học sinh biết yêu thích cái đẹp, cảm nhận cái đẹp. Từ đó nâng cao năng lực cho HS.

Giáo viên phải chủ động, linh hoạt trong hoạt động dạy học nhằm kích thích tư duy sáng tạo và năng lực HS, GV gợi ý những câu mang tính gợi mở để học sinh chủ động trong tìm hiểu kiến thức và làm chủ kiến thức.

GV nên thường xuyên tổ chức hoạt động ngoài giờ lên lớp, hoạt động trải nghiệm để tạo sự hứng thú, yêu thích môn học, tìm hiểu kiến thức.

2.2.2. Biện pháp vận dụng nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học Mĩ thuật tại trường THCS Xuân Đình

2.2.2.1. Hoạt động trải nghiệm tìm hiểu tranh khắc gỗ Nhật Bản thông qua phong cách họa sĩ Utagawa Hiroshige qua chủ đề: “Sơ lược về một số nền Mĩ thuật Châu Á”, khối lớp 9 trường THCS Xuân Đình.

Học sinh trải nghiệm tìm hiểu tranh khắc gỗ Nhật Bản thông qua phong cách họa sĩ Utagawa Hiroshige qua chủ đề: “Sơ lược về một số nền Mĩ thuật Châu Á”; Bài 1: “Tìm hiểu về tranh khắc gỗ Nhật Bản” qua các hoạt động.

Tổ chức ứng dụng hoạt động tìm hiểu tranh khắc gỗ Nhật Bản thông qua phong cách của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào trang trí túi xách, trang trí trang phục, in tranh ứng dụng vào dạy trải nghiệm tại lớp 9A1 (lớp thực nghiệm) và lớp 9A6 (lớp đối chứng).

HOẠT ĐỘNG 1: HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG

HOẠT ĐỘNG 2: KHÁM PHÁ – NGHIÊN CỨU LÝ THUYẾT

NỀN

HOẠT ĐỘNG 3: THỬ NGHIỆM VÀ ĐÁNH GIÁ

HOẠT ĐỘNG 4: CHIA SẺ VÀ THẢO LUẬN

HOẠT ĐỘNG 5: VẬN DỤNG - ĐIỀU CHỈNH

2.2.2.2. *Vận dụng màu sắc và đường nét trong tranh khắc gỗ của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào thực hành in tranh giả chất liệu khắc gỗ với chủ đề: “Vẽ tranh phong cảnh”, khối lớp 8 trường THCS Xuân Đình.*

Tranh in khắc gỗ đang là một đề tài khá mới mẻ với học sinh lẫn giáo viên, việc vận dụng màu sắc và đường nét trong tranh khắc gỗ của họa sĩ Utagawa Hiroshige thực hành in tranh giả chất liệu khắc gỗ với chủ đề thiên nhiên học viên hi vọng sẽ mang lại hiệu quả cao, tạo được hứng thú, phát huy được năng lực của học sinh trong quá trình học.

Trong quá trình nghiên cứu và chuẩn bị dạy học thực nghiệm, học viên quyết định tiến hành thực nghiệm bài 3: Vẽ tranh: “Đề tài phong cảnh mùa hè” vào lớp 8A2 (lớp thực nghiệm) và lớp 8A9 (lớp đối chứng).

HOẠT ĐỘNG 1: HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG

HOẠT ĐỘNG 2: HƯỚNG DẪN QUAN SÁT- NHẬN XÉT

HOẠT ĐỘNG 3: CÁC BƯỚC IN TRANH GIẢ CHẤT

LIỆU KHẮC GỖ

HOẠT ĐỘNG 4: HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH

HOẠT ĐỘNG 5: CHIA SẺ - THẢO LUẬN

Tiểu kết chương 2

Phân tích những giá trị nghệ thuật tạo hình trong tranh in khắc gỗ phong cảnh của họa sĩ Utagawa Hiroshige thông qua một số tác phẩm tiêu biểu của ông và những biện pháp vận dụng dạy học làm tiền đề thực nghiệm hiệu quả cho chương 3.

Chương 3

THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM

3.1. Mục tiêu dạy học thực nghiệm

Người học tìm hiểu, nắm bắt, khám phá cơ bản về màu sắc trong tranh Hiroshige để áp dụng vào thực hiện bài vẽ tranh theo chủ đề đạt chất lượng và mang lại hiệu quả cao. Từ đó học sinh nhận ra vài trò quan trọng của Mỹ thuật trong đời sống.

Giúp người thực hiện thực nghiệm đạt kết quả sau khi tổ chức các tiết học thực nghiệm để có thể chắc chắn đề xuất với cấp trên ứng dụng vào dạy học theo đề tài với phương thức vận dụng những giá trị tạo hình trong tranh họa sĩ nổi tiếng vào chủ đề bài học cụ thể. Thông qua quá trình thử nghiệm áp dụng nghệ thuật tạo hình trong tranh họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học theo chủ đề cho học sinh, học viên sẽ giúp học sinh có khả năng khám phá, tìm hiểu và yêu thích môn học hơn đồng thời cảm nhận được vẻ đẹp của phong cảnh bên ngoài cuộc sống, yêu thiên nhiên, yêu cuộc sống và biết giữ gìn, trân trọng, bảo vệ môi trường.

Qua thực nghiệm, học viên tìm ra được những ưu điểm và nhược điểm của quá trình vận dụng thực nghiệm, từ đó rút kinh nghiệm để sửa chữa, bổ sung hoàn thiện nghiên cứu.

3.2. Nhiệm vụ và nội dung thực nghiệm

Nhiệm vụ thực nghiệm: Đánh giá khả năng, tinh thần, khả năng lĩnh hội kiến thức và thái độ học tập của học sinh khi áp dụng phương pháp mới.

Đánh giá hiệu quả của tiến trình dạy học khi áp dụng phương pháp dạy học tích cực.

Nội dung thực nghiệm: HS tìm hiểu được những giá trị nghệ thuật tạo hình trong tranh khắc gỗ của họa sĩ Utagawa Hiroshige, ứng dụng nghệ thuật tạo hình trong tranh của họa sĩ vào các bài học

thực tế hay ứng dụng vào cuộc sống nhằm nâng cao năng lực, phát triển phẩm chất tốt đẹp cho HS thông qua hoạt động giáo dục:

- Trải nghiệm tìm hiểu tranh khắc gỗ Nhật Bản thông qua phong cách học sĩ Utagawa Hiroshige qua chủ đề: “Sơ lược về một số nền Mỹ thuật Châu Á”; Bài 1: “Tìm hiểu về tranh khắc gỗ Nhật Bản”, khối lớp 9 trường THCS Xuân Đình.

- Triển khai thực nghiệm dạy học vận dụng màu sắc và đường nét trong tranh khắc gỗ của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào thực hành in tranh giả chất liệu khắc gỗ với chủ đề vẽ tranh, bài 3: “Đề tài phong cảnh mùa hè”, khối lớp 8 trường THCS Xuân Đình.

3.3. Đối tượng, thời gian và phương pháp tiến hành thực nghiệm

3.3.1. Đối tượng và thời gian thực nghiệm

3.3.1.1. Đối tượng thực nghiệm

Học sinh lớp 8, 9 trường THCS Xuân Đình được chọn là khối lớp sẽ tiến hành dạy học thực nghiệm

- Lớp thực nghiệm: 9A1 có 42 học sinh
- Lớp đối chứng: 9A6 có 42 học sinh
- Lớp thực nghiệm: 8A2 có 45 học sinh
- Lớp đối chứng: 8A9 có 45 học sinh

Hai lớp được lựa chọn thực nghiệm có số lượng học sinh bằng nhau, học sinh trong lớp có trình độ kiến thức, kỹ năng tương đương nhau.

3.3.1.2. Thời gian thực nghiệm

Thời gian: Năm học 2021-2022

Địa điểm thực nghiệm: Trường THCS Xuân Đình, Bắc Từ Liêm, Hà Nội.

3.3.2. Phương pháp tiến hành

Để tiến hành các tiết dạy thực nghiệm, học viên đã xây dựng các giáo án thực nghiệm phù hợp với nội dung từng bài học.

Xây dựng nội dung và kế hoạch dạy học để BGH và tổ trường chuyên môn thông qua.

Gặp gỡ, mời BGH và các giáo viên trong tổ tham gia dự giờ ở các lớp thực nghiệm.

Gặp gỡ học sinh lớp trao đổi với học sinh về việc chuẩn bị học liệu

Dạy học thực nghiệm theo giáo án đã xây dựng

Lấy ý kiến, kiểm tra, đánh giá kết quả thực nghiệm.

3.4. Tổ chức thực nghiệm

3.4.1. Chọn lớp thực nghiệm và lớp đối chứng

Học viên lựa chọn 2 lớp khối 8 và 2 lớp khối 9 để tiến hành thực nghiệm, 2 lớp được lựa chọn tiến hành thực nghiệm có sĩ số bằng nhau, trình độ kiến thức, kỹ năng tương đương nhau.

3.4.2. Xây dựng kế hoạch thực nghiệm

Hai lớp thực nghiệm và đối chứng cùng dạy chung một bài học, một chủ đề.

Lớp thực nghiệm học viên vận dụng:

- Trải nghiệm tìm hiểu tranh khắc gỗ Nhật Bản thông qua phong cách học sĩ Utagawa Hiroshige qua chủ đề: “Sơ lược về một số nền Mỹ thuật Châu Á”; Bài 1: “Tìm hiểu về tranh khắc gỗ Nhật Bản”, khối lớp 9 trường THCS Xuân Đinh.

- Triển khai thực nghiệm dạy học vận dụng màu sắc và đường nét trong tranh khắc gỗ của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào thực hành in tranh thủ ấn với chủ đề vẽ tranh, bài 3: “Đề tài phong cảnh mùa hè”, khối lớp 8 trường THCS Xuân Đinh.

Lớp thực nghiệm: Giáo viên tiến hành dạy học lớp thực nghiệm bằng vận dụng giá trị nghệ thuật tạo hình trong tranh họa sĩ Utagawa Hiroshige vào từng nội dung bài học cụ thể.

Lớp đối chứng: Giáo viên tiến hành dạy học bằng phương pháp dạy học truyền thống.

3.4.3. Thực nghiệm dạy – học

3.4.3.1. Thực nghiệm giảng dạy chủ đề: Sơ lược về một số nền Mỹ thuật Châu Á – Bài 1: Tìm hiểu tranh khắc gỗ Nhật Bản [PL.4; tr.118]

1. Ôn định tổ chức lớp:.
2. Bài mới:

HOẠT ĐỘNG 1: HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG

HOẠT ĐỘNG 2: KHÁM PHÁ – NGHIÊN CỨU LÝ THUYẾT

NỀN

HOẠT ĐỘNG 3: THỬ NGHIỆM VÀ ĐÁNH GIÁ

HOẠT ĐỘNG 4: ĐÁNH GIÁ - CHIA SẺ VÀ THẢO LUẬN

HOẠT ĐỘNG 5: VẬN DỤNG - ĐIỀU CHỈNH

3.4.3.2. Thực nghiệm dạy học chủ đề: Vẽ tranh – Bài 3: Đề tài phong cảnh mùa hè – Mỹ thuật lớp 8 [PL.6; tr.135]

1. Ôn định tổ chức lớp:
2. Bài mới

HOẠT ĐỘNG 1: HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG

HOẠT ĐỘNG 2 : HƯỚNG DẪN QUAN SÁT- NHẬN XÉT

HOẠT ĐỘNG 3: CÁC BƯỚC IN TRANH GIẤ CHẤT

LIỆU KHẮC GỖ

HOẠT ĐỘNG 4: HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH

HOẠT ĐỘNG 5: ĐÁNH GIÁ - CHIA SẺ - THẢO LUẬN

3.5. Tổng kết và đánh giá thực nghiệm

3.5.1. Tổng kết và đánh giá hoạt động thực nghiệm trải nghiệm “Tìm hiểu về tranh khắc gỗ Nhật Bản” qua phong cách họa sĩ Utagawa Hiroshige

3.5.1.1. Kết quả thực nghiệm

Trong quá trình thực nghiệm, học viên đánh giá kết quả thực nghiệm khảo sát bằng 3 cách: So sánh sản phẩm của học sinh, thăm dò ý kiến của giáo viên dự giờ, đánh giá quá trình hoạt động học tập, thảo luận, nhận xét, đánh giá.

3.5.1.2. Đánh giá thực nghiệm

Qua kết quả khảo sát sau thực nghiệm thấy rằng kết quả của lớp thực nghiệm và lớp đối chứng có sự khác nhau. Lớp thực nghiệm đã có điểm số cao hơn của lớp đối chứng. Điều này chứng tỏ khi tổ chức hoạt động trải nghiệm “Tìm hiểu về tranh khắc gỗ Nhật Bản” qua phong cách của họa sĩ Utagawa Hiroshige cho học sinh đạt hiệu quả cao hơn. Thông qua họa sĩ Utagawa Hiroshige học sinh cũng nắm bắt được những kiến thức liên quan đến bài học “Tìm hiểu tranh khắc gỗ Nhật Bản”, phát huy được năng lực sáng tạo, kích thích sự tìm tòi, nâng cao hiểu biết, phát huy năng lực của học sinh hiệu quả hơn so với giờ dạy truyền thống thông thường.

3.5.1.3. Ưu điểm và hạn chế khi tổ chức thực nghiệm

3.5.2. Tổng kết và đánh giá thực nghiệm vận dụng màu sắc, đường nét trong tranh họa sĩ Utagawa Hiroshige vào in tranh phong cảnh giả giất liệu khắc gỗ - bài: Đề tài phong cảnh mùa hè.

3.5.2.1. Kết quả thực nghiệm

Trong quá trình thực nghiệm, học viên đánh giá kết quả thực nghiệm khảo sát theo 3 cách: so sánh kết quả sản phẩm học sinh, phiếu thăm dò ý kiến, đánh giá thông qua hoạt động học.

3.5.2.2. Đánh giá thực nghiệm

Thực nghiệm nhằm kiểm tra việc vận dụng màu sắc, đường nét trong tranh của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học vẽ tranh theo hình thức in tranh giả chất liệu khắc gỗ cho học sinh khối 8 của trường THCS Xuân Đình nhằm nâng cao hiệu quả và chất lượng dạy học vẽ tranh đề tài.

Từ kết quả trên, chúng ta thấy rõ khi ứng dụng màu sắc, đường nét trong tranh của họa sĩ Utagawa Hiroshige vào dạy học vẽ tranh đề tài cho học sinh theo hình thức in tranh giả chất liệu khắc gỗ đạt kết quả cao hơn dạy theo phương pháp truyền thống. Tất cả các học sinh lớp thực nghiệm đều hào hứng, vui vẻ, hoạt động nhóm rất tốt để hoàn thành sản phẩm của nhóm một cách tích cực.

3.5.2.3. Ưu điểm và hạn chế khi thực nghiệm

Ưu điểm:

Dạy học vận dụng phương pháp mới đã phát huy được năng lực của các em học sinh, các em có hứng thú, say mê và cảm thụ thẩm mỹ tốt hơn, tích cực hơn trong các hoạt động dạy học và tiết học đạt kết quả tốt hơn.

Hạn chế:

Thời lượng tiết học ngắn nên HS chưa đủ thời gian để có thể phát huy hết được năng lực của mình.

Tiểu kết chương 3

Lấy nguồn cảm hứng từ những giá trị nghệ thuật đặc sắc trong tranh Hiroshige ứng dụng vào dạy học, trải nghiệm cho HS trường THCS Xuân Đình.

Những buổi hoạt động, trải nghiệm được tổ chức hoạt động và lên giáo án cẩn thận. Kết quả thực nghiệm được tổng hợp bằng nhiều hình thức khác nhau như: Kết quả học tập (bài thực hành), phiếu thăm dò ý kiến để tổng hợp. Sau mỗi tiết trải nghiệm cũng rút kinh nghiệm để có thể dạy học phát huy được hết năng lực sáng tạo của HS, nâng cao nhận thức thẩm mỹ.

KẾT LUẬN

Nêu được ý nghĩa, vai trò, tầm quan trọng của việc dạy học mỹ thuật, thực trạng và đưa ra các biện pháp, tổ chức hướng dẫn trải nghiệm, dạy học ứng dụng để thực nghiệm giúp HS phát huy năng lực, hình thành nhân cách, phát triển toàn diện Đức – Trí – Thể - Mĩ.

Học viên ứng dụng giá trị nghệ thuật trong tranh của Hiroshige vào dạy học, trải nghiệm cho các giờ học mỹ thuật ở trường đạt được những thành quả nhất định thông qua việc đánh giá, đối chứng.

Xác định hướng triển khai cụ thể cho chủ đề nhằm khai thác ưu điểm của màu sắc, đường nét, bố cục, không gian trong tranh khắc gỗ phong cảnh của Hiroshige vào thực tiễn góp phần đổi mới phương pháp dạy học mỹ thuật ở trường THCS Xuân Đình